

קרמיקה בבית הכנסת

בפשטותה ובאיפוקה האלגנטי — הוא צבע הוהב (זהב טהור) המספור על גבי הלוח כי צורת דמעות-כוכבים והמופיע גם בתוך להבות ה.ש.י., סמל האלהות.

במשך השנתיים שבהן עסק כהנא ברעיון ציור הקיר הזה (בחדר עבודתו ראינו כעשרים סקיצות צבעוניות שונות) היתה כוונתו האחת ברורה לפניו: להחזיר לבית-הכנסת את ההוד האמת, המקורי שלו ולסדר אותו מן האורנמנטיקה המצועצעת של תקופת-הבארוק והמאוחר, מגיבוי הקישו והטעם הקלוקל שהלכו והשתרשו, ונהפכו חלק מן הסנטימנטים שקשרו את היהודי אל בית-הכנסת, כפי שזכר אותו בעירלתו.

עוזרו העיקרי של כהנא הביצועים של לוחות הקרמיקה לקיר זה (ששטחו הוא כ- 57 מטרים מרובעים), היתה רעיתו, מידה כהנא, המשמשת גם מורה לקרמיקה בבית-הספר של „אורט“. העוזר מישנה שימש תלמידו הצרפתי ז'אן לראוי. פתיחה נאה לבית זה כהנה פס-תבליט המצטיין בטוב טעם, מעשה ידיו של דב פייגין המקשט את שער-העץ. קישוט נוסף — אשר טרם הובא, ותקוותנו כי יגיעו במועדו לתפילות החג — יוחקן בקצות הבמה על ידי נצלאל שיץ.

כך יהיו לבושים

תלבושותיהם של האמנים הישראלים ש יצאו להופיע על בימת ה„רדיו סיטי“ ב- גיריורק, עוררו בחידושיהן התרגשות בין האמנים עצמם והגבחה גבוהה בין צופים ישראלים תמהים. מישהו אף הפריח את הכינוי „לבוש אנשי התלל“.

מסתבר, כי בדוגמאות המצוירות נראית התלבושת „זרה“ פחות ומספר ה„חללים“ לא יהיה כל כך גדול כמו כשנראו הדוגמאות על המודלים „בשר ודם“. את בגדי להקת הרקדנים של „כרמון“, המשתתפים בתכנית ה„רדיו סיטי“ במחולות משותפים יחד עם ה„רוקסיס“ הנודעות, להקת הרקדניות הקבועה של „רדיו סיטי“, ציירו ה- גב' פני ליסרסדורף (למחול הראשון) ו- מר אנאטול גורביץ (למחול השני).

בציור 1 ו-2 נראים בגדי הגב' ליסרס- דורף, שמלת הבחורה הינה עיבוד של דוגמא ה„הורה“ שנייריורק דאתה כבר בלהקת

„ענבל“. השמלה אדומה עם קישוט של סר- טים בשחור-לבן והגורה כסף. הבחור לר- בש מכנסיים אדומים, חולצה לבנה מקר- שסת בשחור, לבן ואדום.

בציור 3 ו-4 נראית תלבושת ריקוד הר- עים של אנאטול גורביץ. שמלה בנמטה תי- מני צבע אורנג' מכנסיים כחולים וחולצה מקושטת בכחול עם זהב והגורה מזהבת. המכנס והכפיה של הבחור בלבן טבעי. ה- חולצה בפסים זהב ושחור, והקישוטים כי צורת פעמונים. בגדי מקהלת קפלן חוכגנו אף הם צי- הגב' ליסרסדורף. ק. מ.

בימים אלה של ערב ראש-השנה היה אהרון כהנא דומה יותר לחזן מאשר לצייר מודרני. מצאנו אותו מהלך — כשכיפה גדולה, לבנה, בעלת שוליים זקופים ועוט- דים לראשו — בין כתלי בית-הכנסת החדש ההולך ומקם לקראת החגים במרכז רמת-

כהנא שני לוחות הברית

גן. כהנא התקין באולם רחבידיים זה קיר קרמיקה בסיגנון כהנאי-מוקדם, אשר ישמש רקע לארון-הקודש ומוזה תשעה חדשים מק- דיש הוא מרבית זמנו לפיקוח על בצועה הקפדני והמדויק של העבודה בהתאם ל- תרשים.

באוסף „קירותיו“ הגדול והרכגוני של כהנא — ביניהם הקיר באוניברסיטת ה- עברית, באניות „ירושלים“ ו- „תיאודור הרצל“, בבית סוקולוב בתל-אביב, ולאחר- נה גם ברכבת התחתית שבחיפה — מהווה יצירתו זו תוסעה נדירה למדי. לא היצירה עצמה — שהרי זו מצטיינת שוב בכתב-ידו האישי המיוחד-לו של כהנא, אותו סיגנון רישום ספק-סימבולי, ספק-אורנמנטלי (ש- אותו החליף אמנם לפני שנים מספר בדרך- רישום חפשית ומשוחזרת יותר) — כי אם נושא היצירה והאכסניה שלה. מה לכהן- תולין זה ולענייני-הדת? מה עושה בבית- הכנסת בערב החג מי שאינו נראה בו בחג? לתמהים ולשואלים משיב כהנא הצייר שאלת-תשובה משכנעת: „היכול להיות אמן מי שאינני מאמין? האם צייר איננו איש בעל אמונה עמוקה ושרשית? או שמא אין בו רגשות דתיים עמוקים?“ ו- נוסף ונזכיר לזכותו של כהנא את ציוריו הרבים העוסקים בתאורים של סיפורי ה- מיקרא, מי אינו זוכר את „עקדת יצחק“ שלו — מציור זה אמנם נטל כהנא את ה- ש.י. הסמלית ועשה אותה חלק מן המיבנה הפנימי של ציור הקיר של בית-הכנסת. במרכזה של הקומפוזיציה נראים לוחות- הברית שעליהם עשרת הדיברות. בולטות כל אחת בצבע האופיני לה, בחלקו התחתון של הקיר — הר סיני שממנו גלויים לעין רק הקונטורים של צלעי ההר המוארים ב- ברקים, כרקע למתן-תורה זה משמש רקיע בגונים „המשחקים“ באור-יוצל של צבע ה- מתקרב מאד לאותו טורקואיז מצוי עתיק, וועז במקצת בתוך קומפוזיציה זו שכוחה